

Keltisk inspirert kveldsbøn Selje kyrkje måndag 30.08.2004 kl.2230

Mørkt kyrkjerom, berre levande lys, salmetekster på lysark.

Informasjon om kveldsbøna, øving "Laudate"

Fløyte (skotsk folketone)

Leiar (L): I namnet åt Gud som skapte eit hav av stjerner, og som omgjev oss med godleik -

I namnet åt Jesus Kristus som ble født i mørke, som fylgjer og styrker oss -

I namnet åt Anden, Guds heilage vind, som leiar oss til Jesus og gjennom mørke til lyset.

Salme: Vi tar farvel (T: E.Skeie; Mel: skotsk)

Kvelden sitt lesesvar (LS): L: Gud er god. ALLE: Han la ein ny song i min munn, ein lovsong til vår Gud. (Sal 40,4a)

Bibelsk salme: LS; Sal 40,2; LS; 40,3; LS; 40,5; LS; 40,6; LS

Bibeltekst: LS; Matt 12,33-37; LS

Kveldstanke: En døvstum mann fikk hjelp av Jesus. Siden har mannen sikkert takket Gud hver dag, og han har spredt budskapet om Jesus.

Den keltiske kirkehistorien forteller om mange kvinner og menn som i det 1.årtusen etter Kristus har svart på Guds godhet ved å legge ut på reise til ukjent lan: For å gjøre Kristus synlig på den plassen de kom til. Bl.a. kan vi lese om flere keltiske prinsesser som f.eks. reiste over havet, som slo seg ned på en øy og kanskje bodde i en hule – slik som Sunniva. Det var på denne tiden av året, i overgangen august-september i 1170, at Sunnivas døde legeme fle flyttet fra Selja til Bergen. Skrinet hennes ble høytidelig rodd (eller seilet) til Kristkirken i Bergen.

Som levende prinsesse var hun kommet over havet fra Irland eller Skottland kanskje på 900tallet. Om hun var en historisk person, så gjentok hun det andre keltiske kristne hadde gjort før henne: Det å la seg drive over havet av Guds Ånd, Guds hellige vind. Og om Sunniva bare er symbol for alle de ukjente historiske kvinner og menn som kom med kristen tro over havet til Norge, da gjenforteller legenden noe som var kjent fra andre keltiske helgener: Det at en keltisk prinsesse bringer troens lys over havet, kanskje via en øy og en grotte.

Det er Sunnivafestspilluke i Selje. Hver kveld blir det en kveldsgudstjeneste her i kirka hvor vi hører om keltiske helgener som var forbilde for Sunniva. I dag handler det om "keltiske prinsesser":

I den keltiske kirke var det mange kvinner i ledende posisjoner, kvinner som har grunnlagt kirker og klostre. Et flertall av disse skal ha kommet fra kongelige familier. Og det er ikke så rart: for det første fantes det mange små-kongedømmer i de keltiske landene. Det fantes altså mange kongelige døtre og høvdingsdøtre. Og for det andre var dette ressurssterke familier hvor også jentene fikk en viss skolegang.

Da jeg for 7 år siden fulgte med på TV i begravelsen til prinsesse Diana, da slo det meg hvor flinke søsknene til Diana var til å ordlegge seg, foran millioner av TV-seere. De var rett og slett fra en ressurssterk adelig familie som hadde kjøpt seg skikkelig skolegang og utdanning.

Slik var det vel også i den keltiske tiden. Nå kan Gud selvsagt kalle sine medarbeidere fra alle lag i samfunnet. Dette gjør Gud hele tida. Men samtidig vil Gud også ta i bruk våre ressurser og vår begavelse. Vi skal bruke disse for Gud, alt hører Herren til. Derfor var det mange kvinner fra den øverste klassen i det keltiske samfunnet som tok ansvar i kirka. Noen av disse er veldig kjente. F.eks. Sta Hilda fra Whitby på 600tallet, 300 år før Sunniva. Hun var av kongelig familie.

Andre keltiske prinsesser forblir mere ukjente, kanskje vet vi bare om dem pga deres barn eller ektefelle: F.eks. Sta Tannoc på 500tallet, 400 år før Sunniva. Hun ble tvunget til å gifte seg med en hedensk prins. Hun nektet, han voldtok henne, hun ble utstøtt. I en båt drev hun over fjorden ved Edinburgh. Båten fikk landkjenning ved Culross. Der ble hennes sønn Mungo Kentigern født. De fikk hjelp fra klosteret i Cullross, gutten Mungo fikk utdanning der. Abbeden der, St.Serf, var forøvrig også sønn til en keltisk prinsesse. Mungo Kentigern ble senere biskop i Glasgow, han er gravlagt der. Navnet "Glasgow" kommer fra "Iglesias Mungo" (= kirka til Mungo).

En annen keltisk prinsesse var Sta Helen, 200 år tidligere, på 300 tallet (600 år før Suniva). Hun var fra Wales og giftet seg med den romerske hærføreren i Britannia, Magnus Maximus. Han ville bli keiser over det vestromerske rike og ble drept i Trier. Sta Helen flyttet tilbake til Wales og har bidratt mye til at den kristne tro slo røtter der. Navnet hennes betyr "Den som lyser". Det ligner på Sunniva-navnet: "Sol-gave", gave fra han som har skapt sola.

I denne Sunnivauka hører vi om keltiske prinsesser som førte kristen tro over havet til fjerne øyer og strender. I morgen er temaet om dem som krysset havet.

Men i kveld vil vi spørre oss selv: Hvilken ressurser kan jeg takke Gud for? - Hva slags gaver har jeg fått, hva slags opp-gaver? - Hvordan kan jeg speile lyset fra Jesus med mitt liv? - Hvordan kan mitt liv være som en lovsang for vår Gud?

Folket som fikk oppleve Jesus, undra seg storleg og sa: "Han har gjort alle ting vel. Han får døve til å høyra og mållause til å tala." (Mark 7,37)

Lesesvar (LS:)Sal 40,4a

Lovsong: Laudate omnes gentes

L: Som bibelsk lovsang bruker vi i kveld sangen fra en annen prinsesse: Etter en tradisjon var Maria etterkommer av David. Og hun var ihvertfall gjennom sin forlovelse med Josef etter jødisk rett etterkommer av Kong David. Marias lovsong har man antakeligvis sunget i Selje kloster hver eneste ettermiddag på gudstjenesta.

Marias lovsong: LS; Luk1,46b-48; LS; 1,49-50; LS; 51-52; LS; 1,53-55; LS

ALLE: Laudate ...

Forbøn L: Treeinige Gud, du som har skapa havet, fostervatnet på jorda. Vi takker deg for dagen og lyset. Du førte Noah over bylgjene i flaumen, og med ditt ord kalla du Jona tilbake frå djupet. Vi takker deg for flo og fjøre, og for vern og velsigning i dag. Vi ber om godt og tenleg vær for denne veka. - Omslutt oss, og la englane vakte heimane våre.

ALLE: Laudate ...

L: Jesus Messias, Son åt Maria møy, du som strekte ut di hand til Peter då han sokk, vi strekkjer ut hendene våre i mørkret.

Slik som regnet løyner stjernene og haustskodda dekkjer åsane, slik løyner det vonde varmen og lyset frå deg. Tilgjev oss det gale vi har gjort, hjelp oss at vi ikkje gjer det om att. Hjelp oss å gjera opp. - Omslutt oss, og la englane vakte draumane våre.

ALLE: Laudate ...

L: Heilage Ande, du som blåste kristne menneske over havet til Selja for over 1000 år sidan, lat lyset frå Gud skina i vår mørke verd. Hjelp dei som treng hjelp. Ver hjå oss når dagen kveldar. Vara oss i mørkret og verna oss mot den vonde fienden. - Omslutt oss, og la englane vakte svevnen vår.

ALLE: Laudate ...

Fadervår

L: Herre, når vi slokker lyset, la Kristus verne om flammen i oss.

Gjev varme i natt, og la Kristus alltid lyse for oss.

La ilden lyse opp til nytt liv i morgon, og la oss stå opp med Kristus til evig liv.

Velsigning: På den vegen du går, måtte Gud vere med deg.

I det land der du bur, måtte Krist vere nær deg.

Måtte Anden leia ded kvar einaste dag.
Og englane vakte deg kvar natt og dag, kvar natt og dag.
Salme NoS 808 Se solens skjønnne lys og prakt
Fløyte